

מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

בענין המפיל אדם ממקום שאין בו עשרה טפחים*

בע"ה יום א' א' דסליחות סדר חבל נחלתו תרמ"ד גריווא.

יכתב ויחתם לאלתר לחיים טובים בספרן של צדיקים כבוד מר המל"ח¹ הרב הגאון הגדול, פאר הזמן כו' כקש"ת מוהר"ר אליהו דוד שליט"א ראבינאוויץ תאומים שלו' שלו'.

שלמא למר ולכל המסתופפים בצל חכמתו שלו'

ב"ה עמנו כולנו חו"ש, וכל טוב לעד לא ימנע צור חסדו.

מכתבי זה בכללו אינו אלא כדי לעשות קורת רוח לכבוד גאונו, כי ידעתי שאע"פ שאין אני ולא דברי כדאי. מ"מ נחשבים הם לכ"ג לשעשועים כפי מה שהבינתי במכתבי קדשו אלי, ומאמרי נועמו הטהורים האמורים אלי בעת חזיון פנים, כי ענותו הטהורה הרבתני לשום אהבתי קן בלבבו, ולהנחת ממכתבי וממאמרי הדלים, והנה הימים האלה ימי חשבון הם, ימים שהזמן יקר בה מאד, וראוי לחוס עליו מלאבדו בדברים שאינם נחוצים כ"כ לשעתם. והנה לכתוב כעת בשילוח מכתבי זה לכ"ג גם חדו"ת לא ראיתי לנחוץ כעת, לבטל זמן למודי בכתיבתם, כפי מאמרו של כבוד גאונו אלי כי עוד יעיין בטובו בגרגירי לבי המעטים ששלחתי לו עד כה, וישים עליהם עין קדשו, וידעתי כי לא אצדק בכולם בעברם תחת שבט בקורת של כבוד גאונו [ואף] שיורני בטובו ובענותו המקומות ששגיתי בם. ואם אמצא מקום להצדקני אדברה נגד מלכים בע"ה וב"ה ניסיתי בכמו אלה דלשתכח מרגניתא באפרקוסתא דעניא, ואולי אבנה מזה גם אנכי דתסתיים שמעתא ואימא מלתא דתתקבל ואולי יתרחבו עי"ז הענינים שדברנו בהם עד הנה על נקל, וכפי השערתי בזה גם חפץ כבוד גאונו.

ובזו הרגע ראיתי להעיר קצת במש"כ כ"ג במאמרו הנחמד תשובה מיראה אות י"ח ע"ד הרמב"ם פ"ק² מרוצח ה"ז דכתב יראה לי דאם הפילו ממקום שאין בו עשרה טפחים שזה נקרא אין בו כדי להמית כמ"ש לענין בור בבהמה ותמה כ"ג דמתבאר

* ד"ת אלו שטרם ראו אור עולם הינם אגרת אותה שלח מרן הרב קוק זצ"ל אל מרן האדר"ת זצ"ל בהיותו בקשרי אירוסין עם בתו. כותרת המאמר ומראי המקום נכתבו על ידינו (העורך).

1. המיועד להיות חותני.

2. צ"ל פ"ג.

כן מתוך סוגיא קרובה בקו' הגמ' בב"ק דנ"א ואס"ד יש חבטה בפחות מי³. ולענ"ד נראה דמזה הסוגיא גופא כתב הרמב"ם לשון יראה לי כמסתפק דבאמת ממאי דאמרינן בריש מכלתין⁴ מלתא אגא"ו קמ"ל דמועד לאדם הוי מועד לבהמה מועד לבהמה ל"ה מועד לאדם ועיקר דאדם אינו ניזק כ"כ בנקל כבהמה מוכח ברור דכיון דאין ב' כדי להמית בבהמה כש"כ באדם דאית לי' מזלא, אלא דמדברי הסוגיא נ"א ע"א נסתר קצת ד"ז דמאי פריך ואי אמרת יש חבטה למטה מי' ל"ל י' לימא דבהמה יש חבטה למטה מי' ג"כ משום דעלולה להיות נזקת יותר מאדם ומשמע דלא שייך בכה"ג הך כללא א"כ גם להיפך לא ידעינן כיון דמסקינן דטעמא הוי משום ברור לו מיתה יפה אולי באמת יש באדם חבטה גם בפחות מעשרה דנראה דהגמ' תופס בפשיטות דממקום שהבהמה נהרגת ודאי עלול האדם להרג אבל להיפך אינו מוכח.

ומסוגיא זו העירותי ביום ד' העבר כשהי' לי פתחון פה אצל כבוד הגאון האב"ד הגדול מוהר"ר ראובן הלוי שליט"א ורצה לחדש מל' הרש"י והר"ן גבי דכרי דגנבי גנבא בפאו"ט⁵ דאין ריסוק איברים רק כשנופל על חוט השדרה והעיקר הוא משום התפרקות החוליות, והעירותי מסוגיא זו דא"כ מאי פריך מבית הסקילה הא כפי הנראה מסנהדרין פנה"ד⁶ לא הי' נופל על גבו במשנה שם, גם בודאי יש לחוש שמא לא יפול על גבו⁷. וכפי הנראה שהודה לדברי בע"ה גם העירותי מעוד איזהו מקומן ואכ"מ, כי מה שכתבתי בזה הוא לפי שאין רצוני לבוא ריקם את פני האדון כבוד גאון המל"ח שליט"א וכצאתי היום מעם כבוד הדר"ג במכתבי זה הנני מצפה בצפיתי בקרוב בע' כבוד גאונו המשמח לב ומאיר עיניים, על השנה המחודשת עלינו ועכ"ל לטובה תכלה שנה וקללותי' תחל שנה וברכותי' על ראש כבוד גאונו יחולו

3. עיי' בחזו"א על הרמב"ם ובב"ק סי' י"ד סק"א .

4. ב"ק ב' ע"ב.

5. פרק אלו טרפות חולין נ"א ע"א.

6. מ"ה ע"א.

7. הערת העורך: עדיין יש לעורר המעיינים בזה, שלכאורה יש לחלק בין נפילת אדם לנפילת בהמה וי"ל שבנפילת בהמה בלחוד רק שבירת החוליות הוי ריסוק האיברים וכמובא ברש"י ובר"ן וכמשמעות הסוגיא בחולין, משא"כ באדם שכל נפילה הורגתו. ובזה לענ"ד יתכן לתרץ גם את קושיית האדר"ת על הרמב"ם, שכיון שאדם יכול ליהרג אף בריסוק שאר איברים ממילא יכול להיות חייב בפחות מי' טפחים, משא"כ גבי בהמה, שרק בריסוק חוט השדרה הוי ריסוק איברים ובעינן י' טפחים. וראיית הגמ' מבית הסקילה היא משום האפשרות שיפול על גבו, אף שלגבי שאר נפילות באמת אין הכרח בי' טפחים ובחבטה בפחות מכן נהרג, ועל כן הוצרך הרמב"ם לומר יראה לי משום שאין הכרח מן הגמ' לאיזה סוג נפילה התייחסה לריסוק חוליות או גם לריסוק שאר איברים ויתכן שבריסוק שאר אברים אף בפחות מי' נהרג. יל"ע בזה עוד, ולא כתבתי אלא לעורר מעט.

שפע טוב וברכה כפולה ממעין הברכות ומקור ישע כחפץ לבב עם ד' וחפץ נפש עבד לעבדי ד' מתאבק בעפר רגלי חכמים ותלמידיהם עבדו המל"ח⁸ בברכת כהן הצעיר שבפרחי כהונה אברהם יצחק בלא"א הרב שלמה זלמן הכהן

לכבודת הרבנית חכמת לב התורה המל"ח⁹ בע"ה תחי' שלו' עמ' כבוד גאון המל"ח שליט"א.

יעצט בין איך דאך פארשולדיגט אפ צו געבן זייא מז"ט אויף אונזער נייע פארבינדונג, מיט גליק, מיט באסטימונג דעם עוויגען. פארצייהען זייא מיר פאר דיא קורצהייט פון מיין בריף דיא צייט ערלאויבט מיר ניט לאנג צו שרייבען יעצט, מיר פארהאפן נאך ריידען אין דיא קונפנדיקע צייט מיט גליק¹⁰.

יעצט פארבלייב איך זייער הארסצער מברכס בכוח"ט

אברהם יצחק הכהן

גם אנכי אתכבד לדרוש שלום המלמ"ח¹¹ בע"ה הרב גאון הגדול צי"ע כש"ת מו"ה אלי' דוד ראבינאוויץ עש"ז המלמח"ת¹² הרבנית המשכלת ביראת ד' תחי' והמלכה בת שבע תי' אנה תקבלו בספ"י התשורה ההובאת לכבוד מעלתכם הרמה ויהא רעוא דתקבל מסדרנא מילי ררבי כדיאות לפום רברבנותכון ותכתבו ותחתמו לחיים טובים בסש"צ כנפשו ונפש המלמ"ח נכנע לעבדי ד' שלמה זלמן הכהן.

8. המיועד להיות חתנו.

9. המיועדת להיות חותנת.

10. תרגום: כעת חש אני חובה לאחל לכם מזל טוב על ההתקשרות החדשה שלנו, במזל, בהסכמת הקב"ה. תמחל לנו על קיצור מכתבנו, הזמן אינו מרשה להאריך בכתובה כעת. אנו מקווים לדבר עוד בזמן הקרוב, במזל.

11. המיועד להיות מחותני.

12. המיועדת להיות מחותנת.